

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

Quæstio I. De modis generatim acquirendi rerum Dominium, Bonisque
incertis, ac Thesauris inventis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

DISTINCTIO V.

De Acquisitione Dominiij,

QUÆSTIO I.

De modis generatim acquirendi rerum Dominium, Bonis que incertis, ac Theauris inventis.

1. **A**dvertendum, quod res corporales, quæ sub dominio proprietatis cadere possunt, generatim sint duplicis generis. Quædam enim etiamnum nullius sunt, sed carent proprio domino: uti sunt gemmæ in litore maris, pisces maris, volucres cæli, & alia hujusmodi, quæ necdum in dominium cuiuspiam devenerunt. Et horum dominium potissimum acquiritur Occupatione; id est, talia fiunt regulariter primo occupantis.

Res corporales alia, quæ carent domino.

2. Aliæ verò res corporeæ sunt, quæ habent dominum. Et hæc rursus distinguuntur in eas, quæ habent certum dominum: uti sunt bona Petri, bona Pauli, &c. Et in eas, quæ habent dominum incertum, id est talem, de quo ignoratur, quis ille sit; ut si invenio rem perditam ab altero, & nescio quis ille sit. Et hæc alio nomine solent dici *Bona incerta*.

Alia, quæ habent dominum, certum vel incertum.

3. **CONCL. I.** Tribus præsertim modis generatim rerum corporalium dominium acquiri solet. I. Jure naturali, seu Gentium: & hoc fit multipliciter, nimirum Occupatione, Nativitate, Alluvione, Specificatione, Accessione, Confusione, Commixtione, Edificatione, Plantatione, Fructuum perceptione, & Traditione; de quibus plura in progressu. II. Solet acquiri rerum dominium jure Civili, atque Canonico; idque contingit potissimum mediante Præscriptione, atque Usucapione, utpote quæ ad magis conservandam pacificam hominum conversationem, præcludendâsque infinitas lites, per leges tum Civiles, tum Ecclesiasticas, fuit introducta & constituta. (a) III. (a) De hoc Acquitur rerum dominium privatâ hominum voluntate, Dist. seq. dum per varias conventiones, pacta & contractus, homines per totum.

Quibus modis generatim acquiritur rerum dominium?

H h h

do

(b) De hoc dominium rerum sibi antea propriarum in alios transferunt,

agetur (b)

Tract. 8.

per totum.

Quid de

modo ac-

quirendi re-

rum domi-

nium Jure

belli?

(c) Tract.

4. Dist. 7.

Quaest. 4.

Res, quæ

nullius sunt,

Jure Naturæ

fiant primò

occupantis.

Limitatur

hoc,

Bona incer-

ta, quæ, &

ad quid te-

neatur ea-

rum inven-

tor?

An dominus

amittat re-

4. His addi posset modus acquirendi rerum dominium Jure belli (intellige) justii. Verum modus iste potest comprehendere sub primo, quo acquiritur rerum dominium Jure Gentium, & commodè reducitur ad Occupationem: quamvis enim hæc potissimum habeat locum in ijs rebus, quæ antea nullius sunt, ac proinde Jure Gentium fiunt primò occupantis, tanquam potioris; tamen ad Occupationem etiam reduci possunt capta ab hostibus, eò quòd & hæc, si sint mobilia, regulariter fiant primò occupantis, ut alibi dictum. (c)

5. CONCL. II. Res illæ, quæ nullius sunt, Jure Naturæ ac Gentium fiunt primò occupantis, nisi lege aliquâ humanâ earum dominium cuiquam alteri applicetur. Ita communis; habeturque expressum §. Fera. Instit. de Rerum divisione, ibi: Fera igitur bestia, & volucres, & pisces, & omnia animalia, quæ mari, celo, & terrâ nascuntur, simul atque ab aliquo capta fuerint, Jure Gentium statim illius esse incipiunt: quod enim antè nullius est, id naturali ratione occupanti conceditur.

Additur notanter in Conclusionem, nisi lege aliquâ humanâ earum dominium cuiquam alteri applicetur. Nam tunc esset standum dispositioni talis legis communis, utpote justæ, atque autoritate publicâ in bonum Communis latæ: prout fit in bonis vacantibus, id est, in bonis morientium sine hærede; hujusmodi enim bona, quamvis dominum amplius non habeant, non fiunt primò occupantis, sed ex dispositione Juris applicantur Fisco.

6. CONCL. III. Bona incerta (id est, ea quæ quidem dominum habent, sed ignoratur, quis ille sit; uti sunt bona casu amissa, & ab altero inventa, aut quæ in periculo naufragij projecta fuerunt in mare, & postmodum ad littus evaserunt.) Hujusmodi, inquam, bona incerta quisquis repererit, obligatur ea restituere veris dominis, si eos dignoscere possit, teneturque ad dominos illos dignoscendos moralem diligentiam adhibere. Ita Doctores communiter post D. Augustinum lib. 50. Homiliarum, Hom. 9. & refertur. c. Si quid. 14. q. 5. ibi: Si quid invenisti, & non reddidisti, rapuisti: quantum potuisti, fecisti. Ratio est: quia ille, qui ejusmodi res amisit, earum dominus esse non desinit: atqui unaquæque res debet reddi domino suo; ergo.

7. Nec obstat, quòd rerum mobilium deperditarum, ita ut ignoremus ubi sint, illicò amittamus possessionem, arg. l. Si id

id quod. ff. de Acquir. possess. ibi: Si id quod possidemus, ita perdidimus, ut ignoremus ubi sit, desinimus possidere. Resp. enim primò, hoc non procedere, si adhuc adhibemus diligentem inquisitionem ad recuperandum ejusmodi rem amissam: nam quamdiu intendimus, querimus, & sollicitamus, ut inveniatur, necdum penitus perditæ est possessio ipsius; sed retinetur adhuc civilis possessio, cum spe recuperandi etiam naturalem, uti notavit Zafius ad cit. l. Si id quod. n. 5. & n. 8.

rum deper-
ditarum
possessio?

Resp. secundò, quamvis rerum deperditarum, ita ut post frustra adhibitam diligentem inquisitionem ignoremus, ubi sit, amittamus possessionem, non tamen idcirco perdimus ipsarum dominium: siquidem facilius amittitur rerum possessio, quam dominium: l. Si quis vi. ff. de acquir. possess. cum similibus. Quia igitur dominium rei deperditæ remanet adhuc penes priorem dominum, hinc oritur obligatio restituendi vero domino, si inveniatur: & quorundam contraria persuasio merito reprobaratur à D. Hieronymo in lib. Levit. ac refertur c. Multi. 14. q. 5. illis verbis: Multi sine peccato putant esse, si alienum, quod invenerint, teneant: & dicunt, Deus mihi dedit: cui habeo reddere? Discant ergo peccatum hoc esse simile rapina, si quis inventa non reddat.

Ac domi-
nium?

8. CONCL. IV. Quòd si post diligentem inquisitionem factam dominus alium rerum incertarum, v. g. amissarum, & ab alio inventarum, amplius dignosci non possit, juxta communem magisque piam sententiam ex erunt pauperibus erogandæ, aut in alios pios usus infumendæ; quamvis non desint Doctores, probabiliter asserentes, quòd res illæ inventæ licitè ab inventore retineri possint, si post diligentem inquisitionem factam dominus illarum non compareat. Ratio primæ partis est: quia si res ipsæ domino amplius restitui non possunt, saltem restitui & applicari debent ijs, quibus velle dominus præsumitur, ut applicentur: atqui tales sunt pauperes, & aliæ piæ causæ; nam quilibet rationabiliter velle præsumitur, res suas applicari pauperibus, aut alijs pijs causis, ad remedium animæ suæ, si eas aliâ ratione acquirere nequeat.

An ab in-
ventore re-
tineri pos-
sint post di-
ligentem
inquisitionem
domini?

Altera nihilominus pars Conclusionis probatur au h-
teritate Doctorum satis gravium, qui eam probabilem cen-
sent; inter quos sunt Lessius lib. 2. cap. 14. num. 48. Layman
lib. 3. tract. 1. cap. 5. num. 24. Herincx disp. 4. de Justit. & jure, q.
8. num. 149. Maltrius disp. 3. Theol. Moral. num. 52. Socus, Petrus
Navarrus, Ledesma, Medina, & alij: siquidem nullo (inquirent)
claro

Refertur
aliorum
sententia.

claro Jure naturali, aut Ecclesiastico, prohibetur inventor ejusmodi bona inventa retinere. Quinimò videtur Communitas hominum in talem retentionem tacitè consentire: siquidem hac ratione compensari solent fortuita rerum amillarum damna; & qui hodie amisit, cras casualiter inveniendò rem alterius, cujus dominus post adhibitam debitam diligentiam investigari nequit, rursus refarcire poterit jacturam rei suæ antea deperditæ.

Thesaurus
quid?

9. CONCL. V. *The-saurus est vetus quædam depositio pecunie, cuius non extat memoria, ut jam dominum non habeat.* Ita definitur The-saurus l. *Nunquam. ff. De acquirendo rerum dominio*; & sequuntur Do-ctores communiter. Dicitur, *depositio pecunie*: ubi sub nomine pecunie intelliguntur quævis opes mobiles, puta gemmæ, vasa, ca-tenæ, nummi aurei & argentei. Et additur, *vetus*: quia si non sit vetus, adeò quòd amplius non extet memoria ejus, non censetur The-saurus propriè dictus.

The-saurus
inventus,
cujus sit?

10. CONCL. VI. Spectato Jure naturali, & Gentium, The-saurus propriè dictus transit in dominium inventoris, utpote primò occupantis; spectato tamen Jure communi Civili opus est distinctione. Ita Lessius *lib. 2. cap. 5. num. 5.* Layman *loc. cit. num. 23.* & alij. Ratio primæ partis est: quia, quæ nullius sunt, Jure naturali & Gentium fiunt primò occupantis: atqui The-saurus propriè dictus nullius est, cum jam dominum non habeat; ergo. Nec obstat, quòd forsan ex signis possit cognosci, à quorum Majoribus fuerit reconditus. Resp. enim, hoc nihil referre; quia, quod definit tanto tempore possideri, cessavit pariter esse in dominio cujusquam. Et huic parti favet textus cit. l. *Nunquam. ff. de acquirendo rerum dominio*; ubi post datam The-sauri definitionem illicò subjungitur: *Sic enim sit ejus, qui invenerit, quòd non alterius sit.* Verùm Glossa ibidem hoc intelligit, quando quis in suo fundo The-saurum invenit; aliàs verò dicendum censet, prout habetur l. 1. *C. de The-sauris, lib. 10. & §. The-saurus. Instit. de Rerum division.* quæ est altera pars nostræ Conclusionis. Pro-cujus intelligencia sit

Quid dicen-
dam specta-
to Jure Ci-
vili?

11. CONCL. VII. Spectato Jure Civili, The-saurus in proprio fundo inventus, totus est inventoris: si verò in alieno fundo, non datà ad hoc operâ, sed fortuitò The-saurum quis invenerit, utpote arando terram, vel alio quocunque casu, dimidium erit domini fundi, & dimidium inventoris. Ita expressè habetur in Jure Civili, cit. l. 1. *C. de The-sauris, lib. 10. & §. The-saurus.*

saevus. Instit. de Rerum divisione. Et quidem, cum hæc constitutio poenalis non sit, sed secundum æquitatem naturalem lata, ac definitiva proprietatis rerum, videtur obligare in conscientia ante Judicis sententiam; prout notant Lessius, & Layman *loc. cit.* post Covarruviam, Cajetanum, Navarrum, & alios, & concordant proximè dicta n. 6.

12. CONCL. VIII. Quòd si quis datâ operâ in alieno fundo Thesaurum scrutetur, atque inveniat sine consensu domini, totum fundi domino reddere compellendus est, atque ulterius puniendus: si autem Thesaurus arte magicâ, quamvis in proprio fundo, repertus fuerit, tunc totus Fisco adjudicabitur per sententiam Judicis, idque sit in poenam criminis. Ita habetur *cit. L. 1. C. de Theauris, lib. 10.* & sequuntur Doctores communiter. Quamvis Herincx *loc. cit. n. 148.* rectè notet, quòd hæc dispositio Juris, utpote poenalis, non obliget ante sententiam Judicis, ad instar aliarum poenarum.

Quid si thesaurus inveniatur in alieno fundo, vel arte magicâ?

13. CONCL. IX. Qui scit alicubi Thesaurum latere, & emit locum, antequàm effodiat, nullam facit venditori injuriam, & fit dominus totius Theauri postmodum eruti. Ita desumitur ex *l. A tutore, ff. de Rei vindicat.* & tenent Lessius, Herincx *num. 149.* alique passim. Ratio est: quia eruit postea Thesaurum ex proprio fundo, nec tenebatur priori domino indicare ipsum, immò neque hic fuit in ejus dominio. Huc quadrat Parabola à Christo allata de Margarita pretiosa, inventa in agro, quem idcirco quis emisit legitur *Matth. c. 13.*

An licitum sit emere fundum, in quo scitur latere thesaurum?

QUÆSTIO II.

De Venatione & Piscacione, ac varijs ipsam concernentibus.

14. CONCL. I. Non obstante, quòd feræ sylvestres sub nullius dominio existant, ac proinde spectato Jure Gentium fiant primò occupantis, *arg. §. Fera, Instit. de Rerum divis.* adhuc tamen possunt Principes venationem, & piscationem, & captionem hujusmodi animalium ex rationabili causa alijs interdicare. Ita Covarruvias *part. 2. in reg. Peccatum. §. 8.* Lessius *cit. cap. 5. num. 33. & seqq.* & alij satis communiter, quamvis non detuerint oppositum tenentes, quos referunt iidem Authores.

Possunt Principes venationem, & piscationem interdicare.